

Herold, František, pracovník ve výzkumu hudebních nástrojů, narozen 17. 1. 1889, Praha, zemřel 28. 11. 1971, tamtéž.

Studoval reálnou školu v Praze-Žižkově a poté Vysokou školu technickou (do roku 1912). Živil se jako peněžní úředník a později jako pracovník ve výzkumu hudebních nástrojů. Činný byl rovněž v Sokole (jakožto jeho ředitel prosadil přístavbu budovy Tělocvičné jednoty Žižkov) a v souvislosti s „Akci Sokol“ byl za druhé světové války vězněn v Terezíně a Osvětimi (do roku 1942). Zde jej společně s dalšími 16 Sokoly ilegálně portrétoval Stanisław Gutkiewicz.

Zajímal se o izomorfní klávesnice, u firmy August Förster si nechal si vyrobit klavír s klaviaturou tvořenou stejně velkými klávesami ve třech řadách, přičemž první řada je adekvátní C celotónové stupnici, druhá Cis celotónové stupnici a třetí opět opakuje rozložení řady první. Barevně rovněž nezachovává černobílé rozložení tradiční klaviatury, nicméně střídá barvy tónů: C je černá, D bílá, E žlutá, Fis bílá, Gis žlutá, Ais bílá a C opět černá. Obdobné je střídání barev v druhé řadě, s tím, že černou barvou je označena klávesa G, A je bílá, H žlutá atd. Výhodou tohoto rozložení je, že jakákoliv hudební struktura je snadno transponovatelná do všech tónin beze změny tvaru (oproti standardní klaviatuře, kde má např. durová stupnice 6 různých tvarů, kvůli nepravidelnému střídání černých a bílých kláves). V tomto navazuje na předchozí historické pokusy, například na Jankóovu klaviaturu, která má ještě více řad nad sebou.

Ačkoliv jej aktivně předváděl po republice, nástroj se neuchytil a byly vyrobeny pouze dva exempláře (August Förster a Petrof) a mnoho modelů. Rovněž byl nápad aplikovaný na harmoniky s podobným výsledkem. Vynálezcky aktivní byl rovněž i v dalších oblastech, kromě „celotónového klavíru“ si nechal patentovat rovněž „Přístroj pro zkoušení akustických vlastností houslí a podobných smyčcových nástrojů“ a „Strunový hudební nástroj“ – housle s jinými proporcemi stěn.

Byl také publikačně činný, vyjadřoval se v hudebních periodikách ohledně různých témat (studie Nejstarší křesťanská píseň; Elektrické hudební nástroje; Měl Honnegger pravdu? – komentář k pokusům o revizi notace; Pythagorás, durové stupnice a kvintový kruh)

Přílohy

Seznam děl:

Herold, František: Nejstarší křesťanská píseň (in: Pravoslavný sborník, Brno 1952, s. 127–136)

Herold, František: Elektrické hudební nástroje (in: Taneční hudba a jazz, Praha 1963, s. 98–101)

Herold, František: Měl Honnegger pravdu? (Hudební rozhledy 18, 1965, č. 3, str. 96–98)

Herold, František: Pythagorás, durové stupnice a kvintový kruh (Hudební rozhledy 22, 1969, č. 16, s. 486–490)

Literatura:

I. Lexika

ČSHS.

II. Ostatní

Herold, František: Dílo se zdařilo (Náš ruch: zpravodaj tělocvičné jednoty Sokol v Žižkově, ročník 9, 1933, č. 6, s. 1)

Sýkora, Václav Jan: Dějiny klavírního umění (Praha 1973)

Culka, Zdeněk: Studijní depozitář klávesových nástrojů v Křinci (Hudební nástroje: technicko-ekonomické zprávy průmyslu hudebních nástrojů, ročník 12, 1975, č. 3, s. 79–81)

Motlíček, Tomáš; Doležel, Michal: Památný den Sokola. Sedmnáct osvětimských portrétů (Brno 2013)

Prokop Szegény